

KS. ANDRZEJ KICIŃSKI

KATECHEZA JANA PAWŁA II NA TEMAT:
WSZYSTKIE DROGI PROWADZĄ DO RZYMU,
 czyli prezentacja Orędzia Ojca Świętego
 na Jubileusz Młodych 2000

**WSTĘP, CZYLI SIEWCA DALEJ SIEJE SŁOWO
 OJCA NA POLU ŚWIATA**

1. Papieska katecheza do młodych roku 2000

- 1.1. *Katecheza w Rzymie czy o Rzymie?*
- 1.2. *Katecheza jubileuszowa to także historia naszego narodu.*
- 1.3. *Katecheza o „wymianie darów duchowych”.*
- 1.4. *Katecheza wokół drewnianego krzyża.*
- 1.5. *Katecheza o Bożym miłosierdziu i o Kościele.*

2. Prezentacja Orędzia Jana Pawła II na XV Światowy Dzień Młodzieży w Rzymie

- 2.1. *Wzmocnić własną wiarę w Chrystusa (punkt 1).*
- 2.2. *Z głębi serca ponawiam zaproszenie, otwórzcie drzwi Chrystusowi (punkt 2).*
- 2.3. *Projekt życia (punkt 3).*
- 2.4. *W Rzymie powtórzmy wyznanie wiary apostoła Piotra: Panie, do kogóż pójdziemy (punkt 4.)*
- 2.5. *Nauczcie się codziennie odmawiać modlitwę Anioł Pański, aby kontemlować wejście Boga w historię człowieka (punkt 5.)*

ZAKOŃCZENIE – DROGA DO RZYMU TO DROGA KATECHEZY

**WSTĘP, CZYLI SIEWCA DALEJ SIEJE SŁOWO
 OJCA NA POLU ŚWIATA**

Kiedy mam przedstawić plany Jana Pawła II wobec dzisiejszej młodzieży, którą dobrze znamy, przypomina mi się pewna historia. Chciałbym, aby stała się ona wprowadzeniem do prezentacji najnowszego *Orędzia Ojca Świętego do młodych roku 2000*. Oto historia:

„Pewien mężczyzna przyglądał się, jak jego osiemdziesięcioletni sąsiad sadi drzewko jabłkowe. Zapytał go:

- Nie oczekujesz chyba, że będziesz jadł owoce z tego drzewa?

Staruszek, opierając się o łopatę, odpowiedział:

- Zdamę sobie sprawę, że nie będę ich jadł. Jadłem jabłka ze smakiem przez całe moje życie, ale nigdy z drzewka, które sam zasadziłem. W ten sposób próbuję odwdziżyć się tym, którzy kiedyś sadzili drzewka dla mnie”.

Ta historia może odnosić się do Jana Pawła II, który wśród tego pokolenia „sadi drzewka nadziei”, ale również niech się stanie zachętą dla wszystkich, którzy pracują z ludźmi młodymi, wbrew głosom: jakie to niewdzięczne pokolenie oraz pamiętając, że i nam ktoś kiedyś dał szansę wzrostu i dojrzewania.

1. Papieska katecheza do młodych roku 2000

Ojciec Święty stosuje wielorakie formy katechezy. Jedną z takich form jest *Światowy Dzień Młodzieży*, gdzie Jan Paweł II w pewien sposób realizuje ostateczny cel katechezy, czyli nie tylko doprowadzenie młodych do spotkania z Jezusem, ale również do zjednoczenia, a nawet głębokiej z Nim zażyłości (por. *Catechesi tradendae*, 5). Wszelkie działania związane ze światowymi spotkaniami są nastawione na rozwijanie komunii z Jezusem Chrystusem. Nie tylko Papież, ale i wszyscy księża biskupi uczestniczący w tych spotkaniach pragną pomóc młodym, którzy odkrywają swoją wiarę, tak, aby lepiej poznali Jezusa, któremu się powierzyli, ażeby poznali Jego „tajemnicę”, Królestwo Boże, które On zapo-

wiada, wymagania i obietnice, zawarte w Jego ewangelicznym orędziu, drogi, które wyznaczył dla wszystkich tych, którzy zechcą pójść za Nim (por. *Catechesi tradendae*, 10).

1.1. *Katecheza w Rzymie czy o Rzymie?*

Jan Paweł II zaprasza młodych na XV ŚDM¹ do Rzymu. Tegoroczna katecheza papieska do młodych dużo mówi o Rzymie. Nie wszyscy młodzi Polacy pojedą tam, ale są w pewien sposób zaproszeni do duchowego odwiedzenia tego miasta. Kto z nas nie słyszał o Rzymie. Wielu z nas było tam osobiście i zna go z podróży, a inni albo coś czytali, albo widzieli w telewizji i wiedzą, że to piękne miasto. W katechezie papieskiej związanej z Jubileuszem Młodych nie ma mowy o Rzymie jako stolicy państwa włoskiego ani o miejscu, gdzie jest Watykan. Dziś konieczna jest katecheza o Rzymie, która ukaże to miasto w całości, potraktuje niemalże jako relikwię, jako miejsce święte, jako sanktuarium – jako miejsce, w którym rozbrzmiewa i żyje Słowo Boga.

1.2. *Katecheza jubileuszowa to także historia naszego narodu*

Rzym jest miastem wielonarodowym i wielojęzycznym. Na przestrzeni wieków różne wspólnoty narodowe, lokalne lub miejskie wybudowały tu swoje kościoły. Stanowią one centra działające do dzisiaj, bądź są tylko historycznym wspomnieniem. Nie można zapominać, że kardynałowie i arcybiskupi z całego świata są także „kapłanami rzymskimi” w dosłownym znaczeniu tego słowa. Każdy z nich ma w Rzymie swój kościół tytularny, w którym przy różnych okazjach często gromadzą się ich rodacy.

Szczególnie bliska i droga Polakom jest Bazylika Matki Bożej na Zatybrzu w Rzymie, bowiem jest ona kościołem tytularnym Prymasów Polski. Obecny Prymas ks. kard. J. Glemp często tam bywa, modląc się w różnych intencjach naszego kraju i całego Kościoła powszechnego. W tym kościele znajduje się również grobowiec i pomnik

kardynała Stanisława Hozjusza, biskupa Warmińskiego, wszechstronnie wykształconego pisarza, który odegrał znaczną rolę na Soborze Trydenckim. Dla Polaków zasłużył się jako założyciel kościoła i hospicjum św. Stanisława w Rzymie. To wydarzenie odnosi się do Roku Jubileuszowego 1575, kiedy to do Rzymu przyjechało wielu pielgrzymów z Polski i uwidocznił się brak domu polskiego. Z inicjatywy kard. Hozjusza przy ulicy Botteghe Oscure powstał polski kościół. Właśnie w kościele św. Stanisława, od roku 1578 Polacy słuchają Słowa Bożego w swoim języku, klękają, aby pojednać się z Bogiem, stają na ślubnym kobiercu lub – jak to w życiu naszego narodu bywa – szukają pracy.

1.3. *Katecheza o „wymianie darów duchowych”*

To, co czyni z Rzymu żywe miasto, a nie sprowadza jego znaczenia tylko do funkcji pomnika historii i sztuki, wynika z faktu, że jest on żywą wspólnotą Kościoła. W Rzymie istnieje 327 parafii. Tam ludzie niosą swoje dzieci do chrztu, czy też młodzi biorą ślub a nie tylko idą zwiedzać. Właśnie te żywe wspólnoty chrześcijańskie przyjmują młodych z całego świata i pragną dokonać „wzajemnej wymiany darów wiary” z uczestnikami ŚDM podejmując wspólnie, nie zawsze łatwe, zadanie życia wiarą każdego dnia. Celem, do którego wezwana jest każda grupa goszczących i goszczonych jest taka „wymiana darów”, która dokona się poprzez braterskie przyjęcie, wspólną modlitwę, posiłki i świętowanie. Nie można zapominać, że w Rzymie są obecne inne kościoły i wspólnoty chrześcijańskie Wschodu i Zachodu, wobec których Kościół przejawia szczególną troskę w działalności ekumenicznej. Jeszcze od czasów przedchrześcijańskich istnieje w tym mieście wspólnota żydowska, a w ostatnim czasie zwraca również uwagę obecność wyznawców innych religii – na pierwszym miejscu wiernych Islamu².

¹ Skrót: ŚDM oznacza Światowy Dzień Młodych. O genezie i rozwoju ŚDM zobacz: Krzysztof Pawlina, *Młodzi z Janem Pawłem II u progu III tysiąclecia*, Warszawa 1997, s. 9-22. Natomiast historię poszczególnych spotkań zobacz: Andrzej Kiciński, *Młodzi w eterze - Historia ŚDM, czyli program duszpasterstwa młodzieży przed jubileuszem roku 2000*, „Święto młodych trwa bez końca” 2/1998, s. 39-53; 3/1998, s. 59-66; 4/1998, s. 60-67; 5/1999, s. 51-55.

² Szerzej o przygotowaniu Jubileuszu Młodych w Rzymie, zob. Comitato Italiano per la XV Giornata Mondiale e Servizio Nazionale per la pastorale giovanile, *Programma pastorale La giornata mondiale della gioventù - un evento nel Grande Giubileo*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1998.

1.4. Katecheza wokół drewnianego krzyża

Jan Paweł II podkreśla, że w Rzymie Krzyż jest u siebie w domu. W pewnym sensie Rzym jest miastem Krzyża, tutaj bowiem głosiło go i tutaj żyło nim wielu męczenników i świętych, dawnych i współczesnych, że Krzyż niejako „napisał” i przypieczętował dzieje tego miasta.

Odkryciem nie tylko dla młodzieży włoskiej, ale i dla polityków samego miasta Rzym, stał się fakt odczytania przez Ojca Świętego samej nazwy miasta. Nazwa „Roma” kryje w sobie, według papieża, Krzyż: odczytana wspak nazwa „Roma” – brzmi „Amor”, czyli miłość, a Krzyż jest właśnie orędziem miłości Chrystusa, Syna Bożego, który tak nas umiłował, że pozwolił się przybić do Krzyża. Krzyż, według Jana Pawła II, jest pierwszą literą Bożego alfabetu. „Krzyż nie jest obcy Rzymowi, nie jest też obcy żadnemu człowiekowi – niezależnie od wieku, narodowości, kondycji społecznej”³.

1.5. Katecheza o Bożym miłosierdziu i o Kościele

Trzeba pamiętać, że tym razem ŚDM będzie obchodzony w sercu Wielkiego Jubileuszu Roku Wcielenia. Rok Jubileuszowy, z całą wielością i harmonijną różnorodnością swoich treści i celów, zmierza przede wszystkim do nawrócenia serc, czyli *metanoi*. Nie jest to proste zadanie. Sam Ojciec Święty mówił o tym w jednej ze swoich encyklik: „(...) umysłowość współczesna, może bardziej niż człowiek przeszłości, zdaje się sprzeciwiać Bogu miłosierdzia, a także dąży do tego, ażeby samą ideę miłosierdzia odsunąć na margines życia i odciąć od serca ludzkiego. Samo słowo i pojęcie «miłosierdzie» jakby przeskadzało człowiekowi, który poprzez nieznaną przedtem rozwój nauki i techniki bardziej niż kiedykolwiek w dziejach stał się panem: uczynił sobie ziemię poddaną (por. Rdz 1, 28). Owo «panowanie nad ziemią», rozumiane

nieraz jednostronnie i powierzchownie, jakby nie pozostawiało miejsca dla miłosierdzia” (*Dives in misericordia*, 2). To jest jedno z pierwszych zadań, które nas czekają – katecheza o Bożym miłosierdziu, którego tak bardzo potrzebuje młody człowiek i świat współczesny. Potrzebuje, choć często o tym nie wie.

Drugim problemem jest dobra katecheza o Kościele. Bóg zechciał, aby w ekonomii Nowego Testamentu Kościół był *universale sacramentum salutis*. Sobór Watykański II naucza, że „Kościół jest w Chrystusie niejako sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem (*Lumen gentium*, 1). Z woli Bożej bowiem odpuszczenie grzechów i powrót do przyjaźni z Bogiem dokonują się za pośrednictwem Kościoła. Wydaje się, że młodzi często kontestują Kościół jako instytucję, choć wiemy z nauczania Jana Pawła II, że młodzi bardziej niż kontestują, weryfikują autentyczność propozycji Kościoła. Czas Jubileuszu Młodych może w ten sposób stać się czasem odkrycia i pokochania Kościoła.

2. Prezentacja Orędzia Jana Pawła II na XV Światowy Dzień Młodzieży w Rzymie

Jan Paweł II już tradycyjnie każde spotkanie z młodymi poprzedza swoim Orędziem⁴, które trzeba postrzegać jako podstawy teologiczno-pastoralne katechezy, która będzie miała miejsce podczas spotkania księży biskupów ze swoją młodzieżą w najbliższą Niedzielę Palmową oraz podczas XV ŚDM w sierpniu roku 2000 w Rzymie. Orędzie Jana Pawła II na XV ŚDM podzielone jest na pięć punktów. Nadałem tytuły i podtytuły, aby wydobyć tylko niektóre aspekty nauczania „o i do” młodych. Tytuły te nie pretendują do oddania całej papieskiej treści, powtórzę, spełniają tylko rolę pomocniczą w pracy z tym krótkim, lecz głębokim przesłaniem.

³ Zob. Jan Paweł II, *Weź swój Krzyż*. Spotkanie z młodzieżą na placu św. Jana na Lateranie, 2 kwietnia 1998, „L'Osservatore Romano” 5-6/1998, s. 23. Spotkanie to odbyło się w ramach XIII Światowego Dnia Młodzieży obchodzonego w kościołach lokalnych. Miało charakter symboliczny, bowiem podczas tego spotkania młodzi Francuzi przywieźli z Paryża do Rzymu pielgrzymujący drewniany krzyż, który towarzyszy ŚDM, aby przekazać go swoim włoskim rówieśnikom – gospodarzom XV ŚDM Rzym 2000. Było to pierwsze spotkanie przygotowujące duchowo młodych Włochów na przyjęcie młodych z całego świata w Rzymie – mieście sanktuarium.

⁴ Zob. Jan Paweł II, *Orędzie Ojca Świętego na XV Światowy Dzień Młodzieży 2000*, „L'Osservatore Romano” 9-10/1998, s. 16-19.

2.1. *Wzmocnić własną wiarę w Chrystusa* (punkt 1)

Cel spotkania rzymskiego zapisał sam Ojciec Święty w bulli *Incarnationis mysterium*, w punkcie 8, a powtórzył w pierwszym punkcie orędzia na rok 2000 – trzeba wzmocnić własną wiarę w Chrystusa, aby żyć nowym życiem, jakie On nam podarował. Wspólna wędrówka młodych z Papieżem po kontynentach świata, to zatrzymywanie się w życiu na kilka dni w jakimś mieście ma służyć przede wszystkim pogłębieniu i ożywieniu wiary.

ŚDM jest to również szczególnie czas odkrywania sensu własnego życia. Te spotkania młodych z Bogiem ukazują im osobliwą rację ich ludzkiej godności – są zaproszeni do uczestniczenia w życiu Boga. Jest to czas, gdy młody człowiek odkrywa, że od początku swego istnienia jest zapraszany do rozmowy z Bogiem: „... istnieje bowiem tylko dlatego, że Bóg stworzył go z miłości i wciąż z miłości zachowuje, a żyje w pełni prawdy, gdy dobrowolnie uznaje ową miłość i powierza się swemu Stwórcy”⁵.

2.2. *Z głębi serca ponawiam zaproszenie, otwórzcie drzwi Chrystusowi* (punkt 2)

Jan Paweł II jako temat XV ŚDM wybrał słowa, którymi apostoł Jan wyraził największą tajemnicę Boga-Człowieka: „A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1, 14). W tym punkcie Papież ponawia wezwanie ze swojego pierwszego kazania jako Głowy Kościoła. Odczytajmy słowa, które skierował do nas Jan Paweł II podczas uroczystego obrzędu na rozpoczęcie misji Najwyższego Pasterza prawie 21 lat temu: „Nie lękajcie się! Otwórzcie, a nawet, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, ustrojów ekonomicznych i politycznych, szerokiach dziedzin kultury, cywilizacji, rozwoju. Nie lękajcie się! Chrystus wie, «co jest w człowieku». Tylko On to wie! Dzisiaj tak często człowiek nie wie, co

nosi w sobie, w głębi swojej duszy, swego serca. Tak często jest niepewny sensu swego życia na ziemi. Tak często opanowuje go zwątpienie, które przechodzi w rozpacz. Pozwólcie zatem – proszę was, błagam was z pokorą i ufnością – pozwólcie Chrystusowi mówić do człowieka”⁶. Niejako słyszymy echo pierwszej encykliki papieskiej: „Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa. I dlatego właśnie Chrystus-Odkupiciel, «objawia w pełni człowieka samemu sobie». To jest ów – jeśli tak wolno się wyrazić – ludzki wymiar Tajemnicy Odkupienia. Człowiek odnajduje w nim swoją właściwą wielkość, godność i wartość swego człowieczeństwa. Człowiek zostaje w Tajemnicy Odkupienia na nowo potwierdzony, niejako wypowiedziany na nowo. Stworzony na nowo!”⁷ Z Orędzia na XV ŚDM wypływa kolejne zadanie: dać młodym przestrzeń i czas, aby mogli przybliżyć się do Chrystusa, zasymilować całą rzeczywistość Wcielenia i Odkupienia.

2.3. *Projekt życia* (punkt 3)

Jan Paweł II zna młodych i wie, że żyją w świecie, gdzie panuje zgiełk. Stąd zaprasza ich do przyjęcia postawy kontemplacji⁸. Prosi ich, aby przybyli do Rzymu i zatrzymali się, podziwiając w zachwycie Nowonarodzonego, którego Maryja wydała na świat, owinęła w pieluszki i złożyła w żłobie.

Znana jest już od dawna nauka papieska dotycząca okresu młodości. Okres młodości postrzegany jest przez Ojca Świętego jako czas szczególnie intensywnego odkrywania ludzkiego „ja” i związanych z nim właściwości oraz uzdolnień. Opisuje on to słowami tak, że stopniowo i sukcesywnie odsłania się przed wewnętrznym widzeniem rozwi-

⁵ Sobór Watykański II, Konstytucja *Gaudium et spes*, 19.

⁶ Jan Paweł II, *Otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi*. Homilia na rozpoczęcie pontyfikatu, Rzym 22 października 1978, w: *Nauczanie Papieskie*, Pallottinum 1987, tom I, rok 1978, s. 15.

⁷ Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, 10.

⁸ Dostrzega się dziś potrzebę katechezy o kontemplacji opartej na wierze. Rozpowszechniona jest bowiem myśl o kontemplacji zacerpnięta z filozofii greckiej, gdzie kontemplacja oznacza całkowicie jednokierunkowe „wznoszenie” się od doczesności do wieczności, od świata do Boga. Występuje też wśród młodych problem medytacji tzw. „wschodnich”, które mało mają wspólnego z rzeczywistością Kościoła żyjącego we współczesnym świecie. Szerzej o kontemplacji w życiu wiary, zob. Hans Urs von Balthasar, *Kim jest chrześcijanin?*, Kraków 1999, s. 67-72.

jającej się osobowości młodzieńczej lub dziewczęcej owa specyficzna – ponieważ jedyna i niepowtarzalna – potencjalność konkretnego człowieczeństwa, w którą wpisany jest jakby cały projekt przyszłego życia. Życie rysuje się jako realizacja owego projektu: jako „samourzeczywistnienie”⁹.

Do tego opisu młodości, Jan Paweł niejako dorysował kolejny projekt. Chodzi o to, że w ten projekt wpisał na świętość. W Orędziu na rok 2000 wyprzedza już pytanie samych młodych i ich opiekunów: *Czy oni, tacy jacy są, mogą marzyć o świętości?* Oto jego odpowiedź: „Jeśli liczylibyśmy tylko na nasze ludzkie siły, zadanie to okazałoby się rzeczywiście niemożliwe. Zbyt dobrze znacie wasze sukcesy i wasze porażki; wiecie jakie trudności obciążają człowieka, na jakie niebezpieczeństwa jest on narażony i do jakich konsekwencji doprowadzają jego grzechy. Często przychodzą chwile zniechęcenia i braku odwagi oraz myślenie, że nie jest możliwe zmienić nic ani w świecie, ani w nas samych. Jeśli droga wydaje się ciężka, wszystko jednak możemy w Tym, który jest naszym Odkupicielem” (punkt 3).

2.4. W Rzymie powtórzymy wyznanie wiary apostoła Piotra: Panie, do kogoż pójdziemy (punkt 4)

Papież, przekraczając próg Świętych Drzwi w nocy z 24 na 25 grudnia 1999 ukazał Kościołowi – a przede wszystkim młodym, którzy będą stanowili o jego obliczu w przyszłym millennium – Księgę Życia, Świętą Ewangelię, źródło życia i nadziei na wszelkie czasy. Przez Drzwi Święte, które u kresu tysiąclecia będą symbolicznie większe, Chrystus wprowadzi wszystkich nas głębiej w Kościół – swoje Ciało i swoją Oblubienicę. Pozwoli nam to zrozumieć, jak wielkie bogactwo treści zawiera się w wezwaniu apostoła Piotra, który pisze, że zjednoczeni z Chrystusem także my „(...) niby żywe kamienie, jesteśmy budowani jako duchowa świątynia, by stanowić święte kapłaństwo, dla składania duchowych ofiar, przyjemnych Bogu” (por. 1 P 2, 5)¹⁰. Nawiązując do tematu *Orędzia* Papież podkreśla, że tajemnica wcielenia Syna Bożego i tajemnica odkupienia stanowią dla każdego człowieka

centralne przesłanie wiary. Cytując św. Augustyna mówi młodym, że Kościół głosi i celebrowuje tajemnicę obecności Boga, krocząc wprawdzie wśród niezrozumienia i przesładowań ze strony świata, lecz także otrzymując nieustannie pocieszenie ze strony Boga.

2.5. Nauczcie się codziennie odmawiać modlitwę Anioł Pański, aby kontemplować wejście Boga w historię człowieka (punkt 5)

W oczekiwaniu na spotkanie w Rzymie, młodzi zaproszeni są do szkoły modlitwy. Mają za zadanie nauczyć się odmawiać codziennie modlitwę *Anioł Pański*. Jan Paweł II zaprasza nie tylko młodych, ale całą ludzkość końca tysiąclecia do pielgrzymowania razem z Maryją w kierunku Roku 2000, widząc w Niej „model życia” oraz owocnego uczenia się pełnego zaufania obietnicom Bożym. Katecheza Ojca Świętego mówi o bliskości Boga w Jezusie Chrystusie, która to bliskość przez Maryję i Jej posługę, winna wyzwalać pełną wiary i ufności nadzieję ku nowości nadchodzących czasów.

To czas dla młodych, aby stali się w nowym tysiącleciu zwiastunami nadziei, miłości i pokoju. Podczas gdy wielu z nich doznaje dziś pokusy odrzucenia i zamknięcia się w sobie, Ewangelia wzywa do dania pierwszeństwa solidarności i odpowiedzialności. Mimo swojego wyjątkowego charakteru ŚDM stanowi pomoc do skonkretyzowania tego wezwania. Ufając potędze modlitwy Kościoła ŚDM może stać się pamiętnym doświadczeniem otwarcia na innych, poczynszy od najbliższych. Czy to rzymskie spotkanie zaznaczy się w życiu młodzieży, jako wezwanie do wspólnego poszukiwania prawdy, która wyzwala, wezwania do wspólnego budowania Cywilizacji Miłości z Chrystusem? To wezwanie może zostać usłyszane tylko wtedy, jeśli odpowiedzialni i sama młodzież uwierzą, że „Słowo stało się ciałem i mieszka wśród nas”.

ZAKOŃCZENIE – DROGA DO RZYMU TO DROGA KATECHEZY

Droga ŚDM, która prowadzi do Rzymu, czy to fizycznie czy duchowo, chce pomóc

⁹ Por. Jan Paweł II, *Do młodych całego świata*. List Apostolski z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, Watykan 1985, s. 8.

¹⁰ Por. Jan Paweł II, *Incarnationis mysterium*, 8.

młodym ze wszystkich narodów, wejść w większą bliskość z Chrystusem żyjącym dziś i wzywającym, by iść za Nim. On pragnie, by naśladować Go w konkretnym, codziennym życiu. On jest Chrystusem Zbawcą, który podnosi i przebacza tym wszystkim, którzy załamują się z rozpacz. On posyła swoich uczniów, by byli Mu świadkami, gdyż – według św. Pawła – nauczanie rodzi się z wiary. On jest Chrystusem, który zbawia i otwiera perspektywę wieczności. On świadczy wobec wszystkich o miłości największej i zaprasza każdego, by wszedł i dzielił się nią dzień po dniu.

Nieogarniony Bóg, aby objawić się człowiekowi, stosuje pewną pedagogikę; posługuje się wydarzeniami i słowami ludzkimi w celu komunikowania swojego zamysłu; czyni to w sposób stopniowy i etapami¹¹, aby lepiej zbliżyć się do ludzi. Bóg działa więc w taki sposób, aby ludzie doszli do po-

znania Jego zamysłu zbawczego poprzez wydarzenia historii zbawienia i słowa natchnione w sposób Boski, które im towarzyszą i je wyjaśniają. Poszczególne elementy Jubileuszu młodych tworzą swoistą katechezę – rozległy program nawrócenia się do Chrystusa; jego punktem wyjścia są doświadczenia i najgłębsze pytania, rodzące się w codziennym życiu samych młodych. Program spotkań młodych ma swoje centrum w Słowie Bożym, posługuje się refleksją katechetyczną jako narzędziem, czerpie pokarm z modlitwy, a jego stylem jest porozumienie i dialog.

Dobrze przygotowany Jubileusz Młodych może w ten sposób stać się dla młodego człowieka silnym doświadczeniem wiary i komunii, które pomogą mu stawić czoło głębokim pytaniom egzystencjalnym i odpowiedzialnie podjąć swoje zadania w społeczeństwie i we wspólnocie kościelnej.

BP STANISŁAW NAPIERAŁA

SYSTEM WYCHOWAWCZY BŁOGOSŁAWIONEJ MARCELINY DAROWSKIEJ

Można mówić o systemie wychowawczym, stworzonym przez Marcelinę Darowską (1827-1911), założycielkę Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (Niepokalaneki). W czasie kiedy Darowska go wypracowywała, był on nowatorski i plasował się na pozycji przeciwwstawnej do systemu nakazowo-represyjnego, powszechnie stosowanego jeszcze w XIX wieku.

I. CECHY I WARTOŚCI SYSTEMU WYCHOWAWCZEGO MARCELINY DAROWSKIEJ

1. Darowska stawiała zdecydowanie samodzielne myślenie nad pamięciową wiedzę. Szkoła powinna *nauczyć dzieci myśleć*, a *ucząc myśleć* – wychowywać ludzi zdolnych do wydawania przemyśla-

nych sądów, do wartościowania, świadomego kształtowania swojej drogi życiowej, swego środowiska, rodziny, otoczenia.

2. Znaczącym elementem w systemie wychowawczym Darowskiej jest *zasada indywidualizacji*. *Każde dziecko jest podmiotem wychowania, każde wymaga właściwego sobie postępowania, indywidualizacji celów, metod i środków wychowawczych*. Wychowanie nie może być *masowe*. Dlatego Darowska była zwolenniczką tworzenia małych grup wychowawczych.

Wymienione cechy: uczenie myślenia oraz traktowanie ucznia jako podmiotu, czynią myśl wychowawczą Marceliny Darowskiej, zbieżną z kluczowymi postula-

¹¹ Por. KKK 54-64.